

Kıbrıs Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı New York'taki Birleşmiş Milletler 74.

Genel Kurul Toplantısında Yaptığı Konuşma

Sn. Başkan,
Ekselanslar,
Bayanlar Baylar,

İlk önce sizi içtenlikle tebrik etmek ve dönem başkanlığınız sırasında Hükümetimin tam desteği konusunda temin etmek isterim.

Ekselanslar,

Bu yılki Genel Kurul toplantısı için seçilen konunun çok önemli olduğu görüşümdedir. Çünkü yoksulluk, eğitimle ilgili uygun fırsatların olmaması, sosyal ve ekonomik dışlamalar ve iklim değişikliği, dünya çapında milyonlarca insana eziyet veren en ciddi sorunları teşkil etmektedir.

Bu insanlar, uluslararası toplumun etkili tedbir almasına umut bağlamaktadır.

Bu insanlar, Genel Kurul toplantısının ardından son bulacak yalnız sözlü bir desteği veya isteği duymak istememektedirler.

Bu meydan okumaların ortaya çıkmasına sebep olan temel nedenleri ortaya koymakla kalmayıp bunları niçin göğüslemediğimizi de düşünmemiz lazım.

Ekselanslar,

Bu meydan okumaları etkili biçimde göğüslememenin sonucu olarak, köktendincilik, şiddetli aşırıçılık, sekterlik, kültürel mirasın tahribatı, iç savaşlar ve ulusal çatışmalar gibi kaygı verici olayların kötüleştiği kimse tarafından inkâr edilemez.

Ancak, en çok kaygı veren şey, bu etkenlerin birleştirilmesinin, milyonlarca insanın yerlerinden zorla edilmesine, görülmemiş göçmenler dalgalarına ve mülteci akımlarına sebep olmasıdır.

Sayın Başkan,

Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın, güçlü noktaları ve zayıflıkları, başarıları ve başarısızlıklarından bağımsız olarak, milletlerin toplu olarak etkileşebildiği, birbiriyle konuşabildiği ve ortak hedeflerin peşinde koşabildiği tek uluslararası forumu teşkil ettiğini görmezden gelmemeliyiz.

Sadece aralarındaki anlaşmazlıkları değil, yalnız belli bir ülkeyi ilgilendirmeyen ve uluslararası düzeni tartışma konusu yapan acil bölgesel ve uluslararası meydan okumaları çözmek için müşterek biçimde çalışabildikleri bir forum.

Bu yüzden, karşılaştığımız tehditlerin yok olması için, gittikçe birbirine daha bağımlı olan dünyada yalnız bir cevabın olduğu yönündeki inancımız tamdır: Çok taraflı ilişkiler, kararlı ortak eylem, daha büyük dayanışma ve daha güçlü iş birlikleri.

Bazıları için, çok taraflı ilişkilerin alternatifleri çekici görünebilir. Bazı devletler, genel ilkelere karşı kısa görüşlü çıkarlarına hizmet etmek isteyebilir.

Fakat, tarih, BM çerçevesinde ortaklaşa geliştirdiğimiz ilke, kanun ve iş birliklerini uygulamamasının yok edici sonuçlarını bize defalarca öğretti.

Bu sebepten dolayı, BM Genel Sekreteri Sn. Antonio Guterres'in reformcu önceliklerine verdiğimiz destek tamdır.

Bu reformlar, Örgütün verimliliğinin güçlendirilmesini, çok taraflı ilişkilerin ilerletilmesini, barışın muhafaza ve inşa edilmesini ve insancıl yardımı ile uzun süreli gelişmeyi amaçlamaktadır.

Farklı ihtiraslara veya çelişkili çıkarlara rağmen, ortak sorumluluğumuzun gereğini yaparak, BM'ye desteğimizi ve bağlılığımızı ortaklaşa güçlendirmeliyiz.

Ekselanslar, Bayanlar ve Baylar,

Göğüslediğimiz meydan okumalardan ve göçmen ve mülteci akımları ile ilgili insancıl krizden söz ettim. Aynı zamanda, iklim değişikliği ile ilgili olarak belirleyici bir anda bulunduğumuzun farkına varmalıyız.

Gençliğin İklim Değişikliği Zirvesi'ndeki varlığı ve iklim değişikliğinin sonuçları ile ilgili endişe ve kaygı dolu samimi çağrılarını beni çok duygulandırdı.

“Gelecek nesillerin gözü sizin üstünüzde olacak”, diyen 16 yaşındaki Greta Thunberg’in sözleri beni özellikle duygulandırdı.

Gerçekten, hepimiz, gelecek nesillere daha iyi bir gelecek, daha yeşil bir dünya bırakmakla yükümlüüz.

Bugün kararlılıkla faaliyete geçmezsek, iklim değişikliğinin dünyayı nasıl etkileyeceğini düşününüz.

Sıcaklık rekorları ve uzun süreli sıcak dalgaları, yıkıcı yangınlar ve ormanların yok edilmesi, buzların erimesi ve deniz seviyesinin yükselmesi, kuraklık, seller ve aşırı hava fenomenleri bulunduğumuz durumun kritik olduğunu gösterir.

Kıbrıs, iklim değişikliğinin yakın bölgemizde olan Doğu Akdeniz’de ve Orta Doğu’daki sonuçlarına ilişkin kaygı verici öngörülerini dikkate alarak, yakın geçmişte bölgenin, iklim değişikliği hakkındaki faaliyetlerinin koordine edilmesi için bir girişim üstlendi.

Girişimin hedefi, vatandaşlarımız için sürekli yararları olacak pratik ve uygulanabilir çözümlerin geliştirilmesi amacıyla, bölgemizin en iyi bilim adamları ve karar alan kuruluşları bir araya getirmektir.

Sayın Başkan,

Kıbrıs, iş birliklerinin kalıcılaştırılması ve komşu ülkelerle ilişkilerimizin kalitesinin yükseltilmesi gibi adımlarla, bölgemizdeki barış ve istikrarın kalıcılaştırılmasını hedefleyen diğer girişimlerde de öncülük yapmaktadır.

Bu gelişmiş iş birliği, hiç kimseyi dışlamadan çok taraflı ilişkiler ve olumlu politikalar felsefesine dayanır. Doğu Akdeniz’de iş birliklerinin kurumlaştırılmasına yönelik ümit verici bir adımdır.

Ekselanslar, Bayanlar ve Baylar,

Son 45 yılda, kabul edilemez statükoyu sonlandırmak ve yurdumda kalıcı barış ve istikrara ulaşmak amacıyla aynı olumlu girişimleri üstleniriz.

Bu statüko, 1974 yılında yapılan yasadışı Türk istilası, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin egemenliğinin ihlali, bunun ardından ülkenin üçte birinin askeri işgali ve nüfusunun %40'ının yerlerinden zorla edilmesinin sonucudur.

O zamandan beri, benim ve seleflerimin çözüm bulunmasına yönelik harcadığımız çabalara ve yapıcı tutumlarımıza rağmen, Kıbrıs, Avrupa'nın son bölünmüş ülkesi olmaya devam eder.

Şu anda, bir ümit ışığı veren yeni bir çabanın ortasındayız.

Sürecin Crans Montana'da kaldığı noktadan devam etmesi için, BM Genel Sekreteri'nin bu yeni çabasına tam desteğimi ve bağlılığımı en kesin biçimde ifade etmek isterim.

Bu çerçevede ve Genel Sekreter'in müzakerelerin yeniden başlaması için anlaşmaya varılmış bir esas bulunması konusundaki çağrısının devamında, iki toplum lideri arasında ilgili "Referans Terimlerine" aşağıdaki hususların dahil edilmesi gerektiği konusunda ortak anlayış vardır:

- (i) Hedeflenen çözümün çerçevesi için esas ana hatları ve ilkelerini ve müzakere sürecinin metodolojisini belirleyen 11 Şubat 2014 tarihli Ortak Açıklamanın.
- (ii) Crans Montana Kıbrıs Konferansı'nın toplanmasına sebep olan yakınlaşmaların. Ve
- (iii) Güvenlik ve Garantörlük, Asker, Etkin Katılım, Toprak Düzenlemeleri, Taşınmaz Mal ve Adil Muamele için BM Genel Sekreteri tarafından 30 Haziran 2017 tarihinde sunulan altı maddeli çerçevenin.

Böyle bir anlayış, tarafımızdan tarihi bir uzlaşma olarak anlaşmaya varılanların esasında kapsamlı bir çözümün bulunması hedefiyle, müzakerelerin yeniden başlamasına yol açabilir:

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin, Güvenlik Konseyi'nin ilgili Kararları ve Zirve Anlaşmalarında belirlendiği gibi siyasi eşitlik esasında, tek egemenliği, tek uluslararası tüzel kişiliği ve tek tabiiyeti olan iki bölgeyi, iki toplumlu bir federasyona evrilmesi.

Yaşayabilir, işlevsel ve kalıcı bir federal Devlet yaratacak bir uzlaşma. Yabancılara bağımlı olmaktan, yabancı askerlerden ve üçüncü ülkelerin müdahale haklarından arındırılmış bir devlet.

Güvenlik Konseyinin ilgili kararlarından ve AB'nin değer ve ilkelerinden sapmayacak bir uzlaşma.

Açık bir mesaj da vermek istiyorum: Bizim için ileriye doğru tek yol, Birleşmiş Milletler ve Genel Sekreterin İyi Niyet Misyonudur.

Ekselanslar, Bayanlar ve Baylar,

Müzakere sürecinin yeniden başlamasına yönelik çabalar sürerken, Türkiye'nin son faaliyetleri, maalesef, yalnız uluslararası hukuku ihlal etmekle kalmayıp özlü müzakereler için uygun bir ortamın bulunması hedefine zarar verir.

Bir suçlama oyununa başlatma niyetinde olmasam da, gambot diplomasisini, şantaj taktiklerini ve tarafımızı baskı altında müzakere etmeye zorlama çabalarını kabul edemem. Ve halkımızın onuru bunu yapmamamı emreder.

Türkiye, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda tanınmış Münhasır Ekonomik Bölgesindeki ve kıta sahanlığındaki egemen haklarını ihlal ederken, Genel Sekreterin çabaları başarabilir mi?

Veya Türkiye, enerji programımıza devam edersek ciddi sonuçların olacağını söyleyerek Kıbrıs'ı tehdit ederken?

Veya Türkiye, komşu devletleri ve iş birliği yaptığımız ve anlaşma imzaladığımız enerji şirketlerini tehdit ederken?

Türk yetkililerinin yakın geçmişteki açıklamaları ve faaliyetleri, yasadışı Türk askeri işgali altında bulunan kapalı Varoşa'nın, Famagusta'nın boş bölümünün, açılması ile ilgili planlara işaret ederken, Genel Sekreterin çabaları başarabilir mi?

Varoşa'ya gelince, özel statüsünün, Genel Sekreterin tüm raporlarında ve BM'nin Kıbrıs'taki operasyonlarında tanındığını vurgulamak istiyorum.

Varoşa'nın yasal sakinlerinin bölgeye BM himayesinde yeniden yerleştirilmesi hakkındaki çerçeve, gerek iki toplum lideri arasında varılan 1979 tarihli zirve anlaşmasında gerekse BM Güvenlik Konseyi'nin 550 ve 789 kararlarında öncelik olarak belirlendi.

Bu bakımdan, Birleşmiş Milletlilerin bu konudaki pozisyonunun değişmediği ve Güvenlik Konseyi'nin sözü geçen kararlarından yönlendirildiği ile ilgili Genel Sekreter tarafından verilen son teyidi takdir ederiz.

Ekselanslar, Bayanlar ve Baylar,

Biz konuşurken, Türk askeri tarafından gittikçe daha saldırgan tavrı ile ve ara bölgede ihlallerin tırmanması ile karşı karşıya olmaktadır.

Tüm bu gelişmeler, Kıbrıs'taki BM Barış Gücünü ve misyonunun yerine getirilmesini her zamankinden gerekli kılmaktadır.

Sayın Başkan,

Sözü geçen meydan okumalarla karşı karşıya olmamız yetmezmiş gibi, Türkiye Cumhurbaşkanı Sn. Erdoğan, iki gün önce bu değerli Kurulda aldatıcı iddialara başvurdu.

Diğerleri arasında, Kıbrıs Rum tarafının bir uzlaşmaz pozisyonundan ve Kıbrıs sorununu "sıfır güvenlik, sıfır garanti" şartıyla çözeceklerini iddia edenlerin baştan kötü niyetli olduğundan söz etti.

Ve şunları soruyorum:

- (i) İşgal askerinden arındırılmış, bağımsız ve egemen bir devleti kurma arzusu, uzlaşmazlık ve kötü niyet işareti midir?
- (ii) Zamanı geçmiş bir Garanti Anlaşmasına son vermeyi ve BM Şartına ile AB Anlaşmalarına dayanan güçlü bir güvenlik sistemini hayal etmek uzlaşmazlık ve kötü niyet işareti midir?
- (iii) BM'nin 193 üyesi arasında üçüncü bir ülkenin garantilerine tabi olan başka bir devlet var mı?

- (iv) Dış bağımlılıklar olmadan, tüm kararları yalnız Kıbrıslıların alacağı normal bir devleti kurma arzusu, uzlaşmazlık ve kötü niyet işareti midir?

Rum tarafının siyasi gücü ve refahı Kıbrıslı Türklerle paylaşmayı kabul etmediğini de iddia etti.

Ne zaman siyasi gücü ve refahı Kıbrıslı Türklerle paylaşmayı kabul etmeyiz?

- (i) Genel Sekreter tarafından belirlendiği ve Güvenlik Konseyi Kararlarında teyit edildiği gibi siyasi eşitliği kabul ettiğimiz zaman mı?
- (ii) Kıbrıs Rum toplumunun ve Kıbrıs Türk toplumunun, müzakere süreci çerçevesinde Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesine göre doğal kaynaklar konusunda anlaşmaya vardığı zaman mı?
- (iii) Özlü müzakereler çerçevesinde, hidrokarbon kaynaklarının kullanımından elde edilecek geliri Kıbrıs Türk toplumu için açık bir hesaba yatırmaya hazır olduğumuzu ilettiğimiz zaman mı? Bu açık hesap aracılığıyla, Kıbrıs Türk toplumunun, gelecekteki oluşturucu eyaletlerin nüfus oranına göre, yasal payını koruyacağız.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, enerji kaynakları meselesinde Türkiye'nin mantıklı bir yaklaşımı olduğunu ve Kıbrıslı Türklerin yasal haklarını sonuna kadar koruyacağını da iddia etti.

- (i) Başka bir ülkenin Münhasır Ekonomik Bölgesinde şiddet kullanma tehdidiyle tek taraflı olarak ve yasadışı biçimde hidrokarbon aramak için sondaj faaliyetlerinde bulunmak mantıklı bir yaklaşım mıdır?

Şunu da soruyorum:

Taleplerinin, Kıbrıs Münhasır Ekonomik Bölgesini kendi lehine ve gerek Kıbrıslı Rumların gerekse Kıbrıslı Türklerin hak ve çıkarları aleyhine %44 oranında sınırlandığında, Türkiye kimin haklarını korur?

Ekselanslar, Bayanlar ve Baylar,

İfade ettiğim gibi, niyetim bir çatışmaya başlatmak değildir. Tam tersine, Sn. Erdoğan'ın konuşmasının son bölümünde yaptığı duygusal yorumlarına tamamen katılıyorum. Çünkü Kıbrıs'ta başarmaya çalıştığımızın özünü içermektedirler: *“Herkes için özgürlük, barış, refah, adalet ve barış ile güvenlik içinde bir gelecek”*.

Vizyonum budur. Kıbrıs halkının vizyonu budur. Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin gelecek nesillerine refah içinde ortak bir gelecek sağlayacak bir devletle kabul edilemez statükonun sona ermesi.

İstikrar, güvenlik ve barış şartları altında özgürlük içinde birlikte yaşamalarına ve iş birliği yapmalarına izin verecek bir gelecek.

Ancak o zaman ülkemizin yerine getirilmemiş perspektif ve imkanlarını değerlendirebileceğiz.

Bu vizyonu takip etmekten sapmayacağım ve Kıbrıs sorununun çözülmesi için harcanan çabaların desteklenmesinde dayanışmanızı istiyorum.

Bu sadece Kıbrıs'ın yararına değil, aynı zamanda Türkiye'nin, bölgenin ve uluslararası toplumun yararınadır.

Sayın Başkan,

Konuşmamın büyük bir kısmını Kıbrıs sorununa ayırmış olabilirim. Ancak, dünyadaki meydan okumaların ve özellikle yoksulluğun, iklim değişikliğinin ve sürdürülebilir gelişmenin büyük önemini görmezlikten gelmem ve küçümsemem. Bu meydan okumaları göğüslemek için tek çözüm, BM üye ülkelerinin kısa vadeli çıkarlarını ve art niyetlerini bir kenara bırakmaları ve BM Şartına ile ortak ailemizin kararlarına tam olarak uymaları konusunda ortak anlayışa varmalarıdır.

Ancak o zaman ortak amaç ve hedefleri yerine getirip çocuklarımıza, torunlarımıza ve gelecek nesillere daha iyi bir gelecek sunacağız.

Dikkatiniz için teşekkür ederim.
